

Se det sommer ... Ugebrev nr. 6, 7. juli 2003

Det sommer af myg i luften over Zackenbergdalen. Dette sommeri er kendetegnet for sommeren og er en af de faktorer, som vi alle kan være enige om optræder i alt for store mængder år efter år. Nogle af os har oplevet mange somre forud for denne, og en sammenligning mellem årene er altid et kærkomment samtaleemne.

Lighedspunkter mellem årene er der en hel del af, men sammensætningen af de forskellige faktorer varierer i det uendelige. Så stort set kan vi sige at der endnu ikke er to år der ligner hinanden. Sidste år spillede lemmingerne os et pus ved ikke som ventet at udvise et topår, men forblev på et mellemniveau. Det har derfor været spændende i år at se om toppen kom eller om bestanden ville falde ned på et minimum, hvis den da overhovedet ændrede sig. Ganske vist er registreringsarbejdet af vinterrederne kun lige startet, men der er mange tegn på at antallet af vinterreder bliver lavt i år måske rekord lavt.

Slår man op i lærebøgerne vil man kunne læse at lemmingernes fjender vil være fåtallige og evt. helt undlade at yngle i lemmingfattige år. Det har derfor været årets store overraskelse at antallet af ræve er det højeste og at antallet af rævehvalpe ligeledes sprænger tidligere rekorder. Fire gravkomplekser huser tilsammen minimum 18 hvalpe så der er nok at se til for rævedelen af BioBasis-programmet, og stod det til forholdene her ved Zackenberg burde nogle lærebøger skrives om.

Vi kan blot konkludere at lokale forhold kan variere endog rigtig meget. Denne store overraskelse kunne ikke være mere kærkommen idet vi netop i år har et ræveprojekt kørende. Projektet skal belyse hvorvidt polarræven tilpasser deres fødesøgning efter ændringerne i fødeudbudet over sommeren.

For ræven er foråret med snesmeltningen er oplagt chance for at redde sig en lemming til menukortet når disse forlader vinterens vanddrukne sne og søger tilflugt i sommerens underjordiske gangsystemer. Når først de har overstået denne flytning er de sværere for ræven af få fat i. Når lemmingerne er flyttet byder nye fødeemner sig til. Vadefuglene er klar med deres æg, ørrederne er på vej ned ad elven mod fjorden, sommerfuglelarverne er blevet aktive, bramgæssene kommer til Lomsø med deres unger, og frem til begyndelsen af august kan gæssene ikke flyve, da de er i færd med at skifte svingfjerene.

Til august begiver ørrederne sig opstrøms igen, vadefugleungerne er overladt til sig selv og der hænger mosebølle- og sortebær i potehøjde. Vores undersøgelser vil bygge på fem radiomærkede ræve, som skal hjælpe os med at lokalisere dem, for at vi derefter kan følge deres fødesøgningsstrategi.

Nu skulle man tro at så længe ræven blot bærer rundt på en radiosender vil det ikke være noget problem at finde den. Men det kan være svært kan vi hilse og sige. Disse sendere har en rækkevidde på op til tre kilometer alt afhængig af landskabets karakter.

Ganske vist er modtagerantennen retningsbestemt, men den vinkel vi modtager signalet i kan variere fra 20° til 180°. I visse tilfælde kan refleksioner fra sten og skråninger gøre at vi modtager signal horisonten rundt. Vi har haft dage med sammenlagt 16 timers feltarbejde uden at få øjenkontakt med en ræv, selv om vi modtog signal i flere timer. Til alt held kan der også pludselig opstå tilfældigheder hvor observationsdata bliver serveret for os.

En aften, efter at jeg var blevet færdig med at gennemse 135 km² for okseflokkene, så jeg neden for stationen en ræv komme galoperende med en ørred i munden, som den havde hentet i elven. Ser man bort et øjeblik kan ræven være væk i næste nu. Jeg måtte have hjælp. Hans var tilfældigvis uden for og blev straks tilkaldt så jeg kunne hente radiomodtageren. Det viste sig at være en umærket ræv.

Bedst som Hans var gået ned ad stigen fik vi øje på ræv nummer to med radiohalsbånd. Hans kom ilende med det andet teleskop så vi kunne få observationer på begge ræve. Snart dukkede Line op og overtog Hans' plads. Det blev til næste en hel times observationer, hvilket nemt kan modsvare flere dages observationer i felten. Festen fortsatte da der midt i det hele dukkede en hvid jagtfalk op, og snart var taget fyldt med folk. Om få dage er isen i fjorden gået, og så er sommeren for alvor på sit højeste.

/Thomas B.G. Berg